

تورم ۱۸ درصد و نقدینگی ۱۶ درصد کاهش یافت

دولت مردمی؛ موفق‌ترین دولت در کنترل نقدینگی

گزارش

بررسی شاخص‌های کلان اقتصادی در دولت سیزدهم و مقایسه آن با سایر دولت‌ها حاکی از موفقیت سیاست‌های دولت مردمی است. طبق آمارهای رسمی طی دوره دو سال و نیم تصدی دولت سیزدهم، رشد نقدینگی به میزان ۱۶.۲ واحد درصد کاهش یافته است که نشان‌دهنده بالاترین میزان کنترل نقدینگی در دولت‌های مختلف است. این امر حاکی از آن است که در دوران فعالیت دولت دوازدهم رشد نقدینگی با افزایش ۱۶.۷ واحد درصدی از ۲۳.۸ درصد در شهریورماه ۱۳۹۶ به ۴۰.۵ درصد در شهریورماه ۱۴۰۰ رسیده بود. همچنین تورم نقطه به نقطه شاخص بهای مصرف‌کننده با افزایش ۱۸.۴ واحد درصد کاهش از ۴۹.۴ درصد در بهمن ماه ۱۴۰۱ به ۳۱ درصد در اردیبهشت ۱۴۰۳ رسیده است. در همین زمینه بانک مرکزی با ارائه جزئیات تغییر

شاخص‌های اقتصادی در دولت سیزدهم و مقایسه آن با دولت‌های قبل، تصویری روشن از دستاوردها و تحقق اهداف در دولت شهید جمه‌ور ارائه داده است.

تمام متغیرهای پولی تأثیرگذار بر تورم بعد از سال‌ها کاهش شد

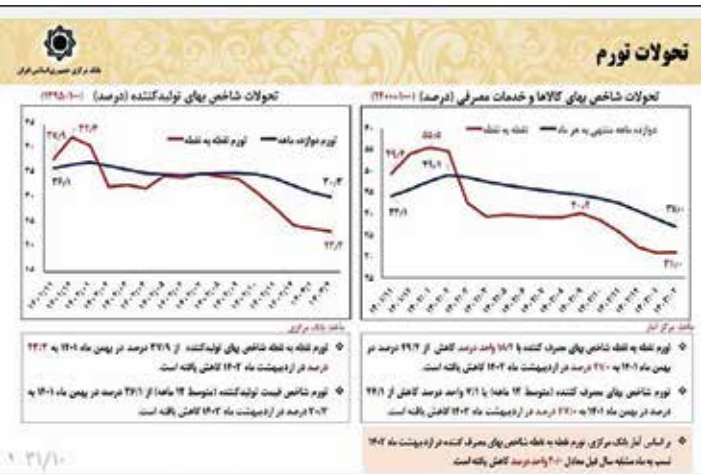
از ابتدای استقرار دولت سیزدهم مسأله کنترل رشد نقدینگی و تورم با توجه به وضعیت حاد آن در سال‌های اخیر، به عنوان یکی از مهم‌ترین اولویت‌های اقتصادی کشور مورد توجه قرار گرفت. طی این دوره بانک مرکزی با تنظیم برنامه هدف‌گذاری رشد نقدینگی ۳۰ درصدی برای سال ۱۴۰۱ و تعیین هدف رشد نقدینگی به میزان ۲۵ درصدی برای سال ۱۴۰۲ توانسته است این متغیر را بطور قابل‌ملاحظه‌ای کنترل کند. آمارها حاکی از آن است که رشد نقدینگی که در ابتدای دولت سیزدهم (پایان شهریورماه ۱۴۰۰) به رقم ۴۰.۵ درصد رسیده بود، در دوران فعالیت دولت سیزدهم روند نزولی قابل توجهی را طی

کرده است؛ بطوری‌که این متغیر در پایان سال ۱۴۰۱ به رقم ۳۱.۱ درصد و در پایان سال ۱۴۰۲ به رقم ۲۴.۳ درصد رسیده است. این امر حاکی از آن است که طی دوره دو سال و نیم تصدی دولت سیزدهم، رشد نقدینگی به میزان ۱۶.۲ واحد درصد کاهش یافته است که نشان‌دهنده بالاترین میزان کنترل نقدینگی در دولت‌های مختلف است. این در حالی است که در دوران فعالیت دولت دوازدهم رشد نقدینگی با افزایش ۱۶.۷ واحد درصدی از ۲۳.۸ درصد در شهریورماه ۱۳۹۶ به ۴۰.۵ درصد در شهریورماه ۱۴۰۰ رسیده بود.

در خصوص تحولات پایه پولی در دولت سیزدهم نیز ملاحظه می‌شود که نرخ رشد پایه پولی از ۳۹.۵ درصد در ابتدای شهریورماه ۱۴۰۰ به ۲۸.۱ درصد در اسفندماه ۱۴۰۲ رسیده است که نشان‌دهنده کاهش ۱۱.۴ واحد درصدی این متغیر در دوره مذکور است. لازم به ذکر است که طی دوره دو سال و نیم تصدی دولت سیزدهم نرخ رشد پایه پولی با افزایش ۲۰.۸ واحد درصدی از ۱۸.۷ درصد در شهریورماه ۱۳۹۶ به ۳۹.۵ درصد در شهریورماه ۱۴۰۰ رسیده بود.

طبق آمارهای رسمی طی دوره دو سال و نیم تصدی دولت سیزدهم، رشد نقدینگی به میزان ۱۶.۲ واحد درصد کاهش یافته است که

ایران) حدود ۲۱،۸ درصد بوده و نرخ تورم در این سال‌ها حول نرخ مذکور در نوسان بوده است. کمترین نرخ تورم مربوط به آغاز دولت دوازدهم (شهریورماه سال ۱۳۹۶) و بیشترین میزان نرخ تورم نیز مربوط به آغاز دولت سیزدهم (شهریورماه سال ۱۴۰۰) به ترتیب معادل ۷،۱ و ۴۵،۶ درصد بوده است.

بانک مرکزی در دوره فعالیت خود در دولت سیزدهم رویکرد تثبیت و حرکت در راستای پیش‌بینی پذیرکردن اقتصاد ایران را برای ریل‌گذاری سیاست‌های پولی و بانکی اتخاذ کرده است. در همین راستا و پس از بروز تورم در ماه‌های آغازین سال ۱۴۰۱ بواسطه اجرای طرح مردمی سازی و توزیع عادلانه یارانه و در ادامه بروز تنش‌های داخلی در ماه‌های پایانی این سال و استمرار نرخ‌های تورم بالا، مجموعه اقتصادی دولت و بانک مرکزی سیاست تثبیت اقتصادی را به مرحله اجرا درآورد. در بسته سیاستی تثبیت اقتصادی، اقدامات بانک مرکزی حول سه محور اصلی «ثبات بخشی و پیش‌بینی پذیرکردن بازار ارز»، «کنترل نقدینگی» و «بازنگری در مقررات» در دستور کار قرار گرفته است. برای تثبیت اقتصاد و اقدامات اتخاذ شده توسط مجموعه اقتصادی دولت و بانک مرکزی در بهبود متغیرهای کلان اقتصادی بویژه در کنترل نرخ تورم قابل مشاهده است. بطوری‌که بر اساس اطلاعات منتشر شده توسط مرکز آمار ایران تورم نقطه به نقطه شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری از ابتدای سال ۱۴۰۲ روند ۵۴،۵ درصد در فروردین ماه ۱۴۰۲ به ۳۱،۶ درصد در اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۳ رسیده که نشان می‌دهد سیاست‌های بانک مرکزی در خصوص کنترل رشد نقدینگی و همچنین سیاست تثبیت نرخ ارز از کانال ثبات قیمت کالاهای وارداتی مؤثر بوده و توانسته است فشار تورم را کند نماید. در همین راستا، نرخ تورم (دوازده ماهه) نیز از ۴۶،۷ درصد در فروردین ماه ۱۴۰۲ به کاهش ۹،۵ واحد درصدی به ۳۷،۲ درصد در اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۳ رسیده است. واکاوی تحولات تورم شاخص بهای تولیدکننده نیز مؤید بهبود این شاخص است. به طوری‌که بر اساس آخرین آمار، تورم دوازده‌ماهه شاخص بهای تولیدکننده از ۳۷،۳ درصد در فروردین ماه سال ۱۴۰۲ به ۳۰،۳ درصد در اردیبهشت ماه ۱۴۰۳ کاهش یافته که مؤید کاهش ۷ واحد درصدی نرخ تورم شاخص بهای تولیدکننده در این مقطع است. در همین ارتباط، تورم نقطه به نقطه شاخص بهای تولیدکننده نیز در ادامه روند کاهش خود از سال گذشته، با ۱۷،۴ واحد درصد کاهش از ۴۰،۷ درصد در فروردین ۱۴۰۲ به ۲۳،۳ درصد در اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۳ رسیده است.

متغیرهای بخش حقیقی

بررسی تحولات رشد اقتصادی مؤید آن است که با وجود آنکه طی دهه ۱۳۹۰، تولید ناخالص داخلی کشور تحت تأثیر شوک‌های

کاهش ۱۸،۴ درصدی نرخ تورم مصرف‌کننده

در طول سال‌های اخیر تورم به مفهوم افزایش در سطح عمومی قیمت‌ها (با کاهش مستمر قدرت خرید)، از عمده‌ترین چالش‌های پیش‌روی دولت‌ها و سیاست‌گذاران اقتصادی در ایران بوده است. در یک طبقه‌بندی کلی، عوامل بروز تورم در ایران در این سال‌ها شامل عوامل سمت تقاضا نظیر رشد نقدینگی در سطحی فراتر از نیاز بخش واقعی و عوامل سمت عرضه نظیر رشد نرخ ارز، افزایش قیمت حامل‌های انرژی و کاهش سطح بهره‌وری بوده است. در کنار این عوامل، شکل‌گیری انتظارات تورمی واحدهای اقتصادی (شامل خانوارها و بنگاه‌های اقتصادی) متأثر از عواملی همچون تحولات روابط بین‌الملل، نوسانات نرخ ارز، ناطمینیابی‌هایی را در خصوص سطح آئی قیمت‌ها بویژه آورده و نهایتاً به بروز تورم‌های بالا منجر شده است. مروری بر تحولات تورم حاکی از آن است که میانگین نرخ تورم در سال‌های ۱۳۶۸ تا اردیبهشت ۱۴۰۳ (براساس اطلاعات مرکز آمار

مقایسه نرخ تورم شاخص قیمت مصرف‌کننده خانوارهای شهری در دولت‌های مختلف براساس ارقام مرکز آمار ایران (درصد) (۱۴۰۰=۱۰۰)	مقایسه رشد نقدینگی در دولت‌های مختلف (درصد)				
عنوان	نرخ تورم	عنوان	ابتدای دولت	انتهای دولت	تغییرات
ابتدای دولت پنجم (نرخ تورم ۱۲ ماهه منتهی به شهریور سال ۱۳۶۸)	۲۷٫۲	ابتدای دولت پنجم (نرخ تورم ۱۲ ماهه منتهی به شهریور سال ۱۳۶۸)	۲۷٫۲	۲۸٫۱	۰٫۹
ابتدای دولت ششم (نرخ تورم ۱۲ ماهه منتهی به شهریور سال ۱۳۷۲)	۲۱٫۱	ابتدای دولت ششم (نرخ تورم ۱۲ ماهه منتهی به شهریور سال ۱۳۷۲)	۲۱٫۱	۲۸٫۱	۷٫۰
ابتدای دولت هفتم (نرخ تورم ۱۲ ماهه منتهی به شهریور سال ۱۳۷۶)	۱۸٫۳	ابتدای دولت هفتم (نرخ تورم ۱۲ ماهه منتهی به شهریور سال ۱۳۷۶)	۱۸٫۳	۳۰٫۴	۱۲٫۱
ابتدای دولت هشتم (نرخ تورم ۱۲ ماهه منتهی به شهریور سال ۱۳۸۰)	۱۲٫۰	ابتدای دولت هشتم (نرخ تورم ۱۲ ماهه منتهی به شهریور سال ۱۳۸۰)	۱۲٫۰	۳۲٫۲	۲۰٫۲
تورم متوسط دوازده‌ماهه	۱۳٫۸	تورم متوسط دوازده‌ماهه	۱۳٫۸	۳۴٫۲	۲۰٫۴
ابتدای دولت نهم (نرخ تورم ۱۲ ماهه منتهی به شهریور سال ۱۳۸۴)	۱۸٫۶	ابتدای دولت نهم (نرخ تورم ۱۲ ماهه منتهی به شهریور سال ۱۳۸۴)	۱۸٫۶	۳۵٫۳	۱۶٫۷
ابتدای دولت یازدهم (نرخ تورم ۱۲ ماهه منتهی به شهریور سال ۱۳۹۲)	۳۶٫۰	ابتدای دولت یازدهم (نرخ تورم ۱۲ ماهه منتهی به شهریور سال ۱۳۹۲)	۳۶٫۰	۳۶٫۲	۰٫۲
ابتدای دولت دوازدهم (نرخ تورم ۱۲ ماهه منتهی به شهریور سال ۱۳۹۶)	۷۰٫۱	ابتدای دولت دوازدهم (نرخ تورم ۱۲ ماهه منتهی به شهریور سال ۱۳۹۶)	۷۰٫۱	۳۶٫۷	-۳۳٫۴
ابتدای دولت سیزدهم (نرخ تورم ۱۲ ماهه منتهی به شهریور سال ۱۴۰۰)	۴۵٫۶	ابتدای دولت سیزدهم (نرخ تورم ۱۲ ماهه منتهی به شهریور سال ۱۴۰۰)	۴۵٫۶	۲۵٫۹	-۱۹٫۷
اردیبهشت ماه ۱۴۰۳	۳۷٫۲	اردیبهشت ماه ۱۴۰۳	۳۷٫۲	۲۵٫۹	-۱۱٫۳
دولت پنجم (۱۳۶۸-۱۳۷۲)	۱۸٫۱	دولت پنجم (۱۳۶۸-۱۳۷۲)	۱۸٫۱	۲۵٫۹	-۷٫۸
دولت ششم (۱۳۷۲-۱۳۷۶)	۲۲٫۵	دولت ششم (۱۳۷۲-۱۳۷۶)	۲۲٫۵	۲۵٫۹	-۳٫۴
دولت هفتم (۱۳۷۶-۱۳۸۰)	۱۷٫۰	دولت هفتم (۱۳۷۶-۱۳۸۰)	۱۷٫۰	۲۳٫۸	-۶٫۸
دولت هشتم (۱۳۸۰-۱۳۸۴)	۱۳٫۳	دولت هشتم (۱۳۸۰-۱۳۸۴)	۱۳٫۳	۲۴٫۳	-۱۱٫۰
دولت نهم (۱۳۸۴-۱۳۸۸)	۱۶٫۸	دولت نهم (۱۳۸۴-۱۳۸۸)	۱۶٫۸	۲۴٫۳	-۷٫۵
دولت دهم (۱۳۹۲-۱۳۹۶)	۱۹٫۸	دولت دهم (۱۳۹۲-۱۳۹۶)	۱۹٫۸	۲۴٫۳	-۴٫۵
دولت یازدهم (۱۳۹۶-۱۳۹۶)	۱۶٫۵	دولت یازدهم (۱۳۹۶-۱۳۹۶)	۱۶٫۵	۲۴٫۳	-۷٫۸
دولت دوازدهم (۱۴۰۰-۱۳۹۶)	۲۶٫۰	دولت دوازدهم (۱۴۰۰-۱۳۹۶)	۲۶٫۰	۲۴٫۳	-۱٫۷
دولت سیزدهم (۱۴۰۳-۱۴۰۰)	۴۲٫۴	دولت سیزدهم (۱۴۰۳-۱۴۰۰)	۴۲٫۴	۲۴٫۳	-۱۸٫۱
طی دوره (۱۳۶۸ تا ۱۴۰۳)	۲۱٫۸	طی دوره (۱۳۶۸ تا ۱۴۰۳)	۲۱٫۸	۲۴٫۳	-۲٫۵

مقایسه رشد مصرف‌نهایی بخش خصوصی و تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در دولت‌های مختلف (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵) (۱)

شرح	شرح	شرح
دولت پنجم (شش ماهه دوم ۱۳۶۸ تا شش ماهه اول ۱۳۷۲)	دولت پنجم (شش ماهه دوم ۱۳۶۸ تا شش ماهه اول ۱۳۷۲)	دولت پنجم (شش ماهه دوم ۱۳۶۸ تا شش ماهه اول ۱۳۷۲)
دولت ششم (شش ماهه دوم ۱۳۷۲ تا شش ماهه اول ۱۳۷۶)	دولت ششم (شش ماهه دوم ۱۳۷۲ تا شش ماهه اول ۱۳۷۶)	دولت ششم (شش ماهه دوم ۱۳۷۲ تا شش ماهه اول ۱۳۷۶)
دولت هفتم (شش ماهه دوم ۱۳۷۶ تا شش ماه اول ۱۳۸۰)	دولت هفتم (شش ماهه دوم ۱۳۷۶ تا شش ماه اول ۱۳۸۰)	دولت هفتم (شش ماهه دوم ۱۳۷۶ تا شش ماه اول ۱۳۸۰)
دولت هشتم (شش ماهه دوم ۱۳۸۰ تا شش ماه اول ۱۳۸۴)	دولت هشتم (شش ماهه دوم ۱۳۸۰ تا شش ماه اول ۱۳۸۴)	دولت هشتم (شش ماهه دوم ۱۳۸۰ تا شش ماه اول ۱۳۸۴)
دولت نهم (شش ماهه دوم ۱۳۸۴ تا شش ماه اول ۱۳۸۸)	دولت نهم (شش ماهه دوم ۱۳۸۴ تا شش ماه اول ۱۳۸۸)	دولت نهم (شش ماهه دوم ۱۳۸۴ تا شش ماه اول ۱۳۸۸)
دولت دهم (شش ماهه دوم ۱۳۸۸ تا شش ماه اول ۱۳۹۲)	دولت دهم (شش ماهه دوم ۱۳۸۸ تا شش ماه اول ۱۳۹۲)	دولت دهم (شش ماهه دوم ۱۳۸۸ تا شش ماه اول ۱۳۹۲)
دولت یازدهم (شش ماهه دوم ۱۳۹۲ تا شش ماه اول ۱۳۹۶)	دولت یازدهم (شش ماهه دوم ۱۳۹۲ تا شش ماه اول ۱۳۹۶)	دولت یازدهم (شش ماهه دوم ۱۳۹۲ تا شش ماه اول ۱۳۹۶)
دولت دوازدهم (شش ماهه دوم ۱۳۹۶ تا شش ماه اول ۱۴۰۰)	دولت دوازدهم (شش ماهه دوم ۱۳۹۶ تا شش ماه اول ۱۴۰۰)	دولت دوازدهم (شش ماهه دوم ۱۳۹۶ تا شش ماه اول ۱۴۰۰)
دولت سیزدهم (شش ماهه دوم ۱۴۰۰ تا شش ماه اول ۱۴۰۳)	دولت سیزدهم (شش ماهه دوم ۱۴۰۰ تا شش ماه اول ۱۴۰۳)	دولت سیزدهم (شش ماهه دوم ۱۴۰۰ تا شش ماه اول ۱۴۰۳)
طی دوره (۱۳۶۸ تا ۱۴۰۳)	طی دوره (۱۳۶۸ تا ۱۴۰۳)	طی دوره (۱۳۶۸ تا ۱۴۰۳)

(۱) ارقام سال‌های ۱۳۶۸-۱۳۸۲ و ۱۳۸۳-۱۳۸۹ به ترتیب براساس آمارهای سال پایه ۱۳۸۳ و ۱۳۹۰ موجود می‌باشد. بر این اساس با هدف قابل‌قیاس بودن، ارقام نمودار برای سال پایه ۱۳۹۵ برآورد شده‌اند.

(۱) ارقام سال‌های ۱۳۶۸-۱۳۸۲ و ۱۳۸۳-۱۳۸۹ به ترتیب براساس آمارهای سال پایه ۱۳۸۳ و ۱۳۹۰ موجود می‌باشد. بر این اساس با هدف قابل‌قیاس بودن، ارقام نمودار برای سال پایه ۱۳۹۵ برآورد شده‌اند.